

Forsiden: Orkdal prestegård
Foto: Anne Lise Norheim

Illustrasjoner:
Mari Jorde Johansen

Foto og grafisk utforming:
Hilde Kristin Klungrehaug

Opplag: 800
Mars 2010

ÅRSRAPPORT 2009

med årsberetning

KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon

Besøksadresse: Rådhusgt. 1-3, 0151 Oslo

Postadresse: Postboks 1034 Sentrum, 0104 Oslo

Telefon: 23 08 14 00

Telefaks: 23 08 14 09

E-post: ka@ka.no

Nettsted: www.ka.no

KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon

INNHold

- 3 Hilsen fra styreleder
- 4 Adm.dir. har ordet
- 5 Strategisk mål 1
- 7 Strategisk mål 2
- 9 Strategisk mål 3
- 10 **Strategisk mål 4**
- 12 **Strategisk mål 5**
- 13 **Litteratur utgitt av KA 2009**
- 14 **Kursvirksomheten**
- 15 **Årsberetning 2009**
- 17 **Årsregnskap 2009**
- 19 **Regnskapsprinsipper**
- 20 **Noter**
- 23 **Revisjonsberetning**

VISJON

En samlende og slagkraftig fellesorganisasjon for kirkelige virksomheter.

OPPDRA

KA skal ivareta medlemmenes felles interesse og tilby tjenester som bistår og dyktiggjør dem rollen som arbeidsgivere. KA skal være en aktiv samfunnsaktør og arbeide for å fremme medlemmenes interesser overfor sentrale myndigheter og i offentligheten.

VERDIER

Service

Vi er serviceinnstilt og har nær kontakt med medlemmene og engasjerer oss i deres utfordringer

Samarbeid

Vi spiller på lag med våre medlemmer og er deres viktigste utviklingspartner og talerør.

Kvalitet

Vi leverer tjenester på et høyt faglig nivå.

HILSEN FRA STYRELEDER

KA som organisasjon har også i 2009 vært i utvikling for best å kunne være en samlende og slagkraftig fellesorganisasjon for kirkelige virksomheter. Landsrådet vedtok i april strategiplanen for perioden 2010–2013 og la vekt på at KA i perioden skal jobbe for å bidra til robuste forvaltningsenheter og gode rammebetingelser, arbeide for å effektivisere og kvalitetssikre ressursforvaltningen, skape attraktive arbeidsplasser og bidra til demokratiutvikling.

Attraktive arbeidsplasser

KA så det som et viktig strategimål i 2009 å hjelpe medlemmene til å bli ansvarlige og dyktige arbeidsgivere. Det ble utført en utstrakt rådgivning til medlemmene i forhold til tariff- og personalrelaterte spørsmål og det har vært et økende behov for bistand til å være med i stabsutvikling. Det er også gjennomført et stort kull deltakere på KAs lederutviklingsprogram.

Demokratiutvikling

2009 var året da Regjeringen la tydelige føringer for demokratiutvikling og kirkevalg i Den norske kirke. Det ble bevilget 73 mill til arbeidet og valgdeltakelsen var på omlag 10 %. Det ble nedlagt et stort arbeid på kort tid av ansatte, folkevalgte og frivillige i kirkelige organer. Kirkevalget har bla gitt kirken økt bevissthet om betydningen av at kirkemedlemmer engasjerer seg ved valg til de styrende organer. Valget har vært med på å gi mer mediaomtale enn tidligere valg, og på den måten vært med å bygge et omdømme av kirken.

Kirkerådet og KA har ved denne valgperioden sammen utgitt håndbok for menighetsråd og fellesråd. KA har hatt ansvaret for utarbeidelse og gjennomføring av kurs for nye fellesråd og Kirkerådet/bispedømmene har hatt ansvaret for utarbeidelse og gjennomføring av kurs til menighetsråd. Tilbakemeldinger har vært at opplæringen til disse til organene med fordeling kunne fremstå mer enhetlig. Her er det et forbedringspotensial til neste valgperiode.

Demokratiutvikling omhandler mer enn valg, det omhandler også demokratiske kulturer og det handler om gode administrative rutiner til å følge opp

vedtak som fattes i folkevalgte organer. Det bør i tiden som kommer legges vekt på opplæring av ansatte i embet og råd på hvordan saker utformes og hvordan følge opp saker de styrende organer vedtar.

Kirkens omdømme

Kirkevalget ga mer mediaomtale enn tidligere valg, noe som førte til folks bevissthet rundt valget og kirkens arbeid med demokrati. Det er ikke uvesentlig hvilket bilde folk har av kirken; hva som tenkes på når man hører kirkens navn blir nevnt. Et godt omdømme vil gi fordeler som at kompetant arbeidskraft vil søke seg til ledige stillinger, økt deltakelse på aktiviteter og etterspørsel etter kirkelige tjenester. Videre vil det bli en mer positiv behandling av saker vedrørende kirken i alle deler av omgivelsene, når kirken har et godt omdømme.

I tiden vi går inn i vil det være et stykke arbeid å gjøre med å styrke kirkens omdømme, gi folk bilder, forestillinger og gode opplevelser av kirken. La oss som er folkevalgte og ansatt begynne å inspirere hverandre, få frem de gode historiene fra møter med folk og arbeidet i kirkelig sammenheng. La de komme frem på folkemunnet, i lokal- og riksaviser, på fjernsynsskjermen og i radioen. La oss sammen arbeide for at kirken skal få et godt omdømme.

*Benita Christensen
Styreleder KA*

ADM.DIR. HAR ORDET

Retts sak mot staten

Et av de store løftene KA tok i 2009, var å saksøke staten for brudd på grunnloven. For KA er det selvsagt at det er galt å selge tomter fra et grunnlovsbeskyttet fond til langt lavere priser enn den politikk staten forøvrig har lagt opp til. Dette er ikke hverdagskost, og saken vil få sin endelige avgjørelse i høyesterett i 2010. Alikevel er det grunn til å glede seg over en tingrettsdom som var, etter vår oppfatning, en knusende dom over statens opptreden. Vi tror saken er viktig for kirken på sikt, men den er også viktig for KA som organisasjon. Den viser at når kirken sentralt er en del av statsapparatet, er KA en organisasjon som kan spille en viktig rolle i det å opptre på kirkens vegne og å forsvare kirkens sak.

Å ta vare på kulturminner

En annen viktig sak som har satt KA på kartet i 2009 er sikring av kirkens kulturminner. De siste årene har KA utviklet fagmiljø og politikk på det å ta vare på og sikre kirkens store kulturskatter. Tyveriet av Carnach maleriet i Larvik satte en støkk i mange kirkeverger og menigheter. Den gjorde oss oppmerksom på at det er et stort ansvar å forvalte kulturelle verdier. For KA er det viktig at kulturskattene både er tilgjengelig for de som besøker kirkene, og at de sikres på en forsvarlig og profesjonell måte. De siste årene har vist at kirken i større grad må ta ansvar for sine verdier. KA er og ønsker i økende grad å være en talsmann for kvalitet og profesjonalitet i kirkeforvaltningen. Målet vårt er at de lokale kirkeiere med stolthet kan ta ansvar og vise frem kulturarven.

Trosopplæring

2009 har vært et viktig år i utbygging av trosopplæringen i norske menigheter. Utfordringene er mange i å utvikle en slitesterk og kvalitetsbevisst

opplæring av barn og unge. For KA har det hele veien vært viktig å understreke trosopplæring som et ansvar for den lokale kirke. Det har også vært viktig for KA å sørge for at alle de kompetente medarbeiderne som lot seg rekruttere inn i prosjekter i trosopplæringen skal oppleve norske menigheter som trygge, kreative og spennende arbeidsplasser også etter at prosjektperioden er over. Dette er krevende for både menighetsråd og fellesråd, men vi tror det er avgjørende erfaringer man nå gjør seg for å bygge robuste arbeidsmiljøer. Årene som kommer blir viktig og utfordrende for fortsatt å tiltrekke seg engasjerte og kompetente medarbeidere. En av KAs viktigste oppgaver er å være en rådgiver og støtte-spiller for medlemmene i dette arbeidet.

Frank Grimstad
Adm.dir.

Hjelp medlemmene til å bli ansvarlig og dyktige arbeidsgivere

Helt siden starten i 1990 har KA hatt som formål å hjelpe medlemmene til å bli ansvarlige og dyktige arbeidsgivere. Dette skjer i dag gjennom blant annet økonomisk og juridisk rådgivning, samt kursvirksomhet. For 2009 vil vi fremheve følgende:

Sentrale særavtaler revidert pr 01.01.2009

KA er part i et sett med seks sentrale særavtaler som utløp til revisjon 31.12.2008. Forhandlingene ble gjennomført rett etter nyttår, og partene ble enige om nye tekster for en ny toårsperiode. Noen av avtalene ble prolongert, andre fikk mindre justeringer. Størst arbeid la partene ned i å få til en avtale om hvordan arbeidstid på leir skal reguleres. Partene ble enige om et nivå på godtgjøringer, og en ordning for anvendelse av arbeidstid av passiv karakter på leir. Med en ordning for avvik fra arbeidsmiljøloven med godkjente arbeidsplaner kan kirkelige ansatte fra denne tariffperioden delta på leir innenfor en lovlig ramme. Både KA og arbeidstakerorganisasjonene sentralt har tatt på seg et ansvar for å bidra til en rask og effektiv saksbehandling av søknader. Partene har utviklet veiledninger og hjelpemateriale slik at det skal være enkelt å lage et oppsett som kan godkjennes sentralt.

Tariffrevisjonen pr 01.05.2009

Partene gjennomførte forhandlinger om ev. justeringer av lønn for annet avtaleår av tariffperioden for Hovedtariffavtalen. Ved revisjonen i 2008 ble partene enige om lønnsjusteringer også i 2009, og forhandlingene i 2009 medførte ingen ytterligere reguleringer.

Kurs om kompetansekartlegging, lønnspolitikk og lokale forhandlinger

I samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene er det i 2009 (det siste i januar 2010) gjennomført ti dagskurs over hele landet. Kursene har samlet til sammen ca 250 deltakere, både arbeidsgivere og tillitsvalgte. Samlingene har gitt viktige bidrag til det lokale arbeidet med å følge opp partenes intensjoner om et lokalt fokus på kompetanse som et sentralt personalpolitisk element. Gjennom forelesning, gruppearbeid og rollespill var det en målsetting å øke bevisstheten om temaet. Kurset har også bekreftet den store verdien at parten sentralt kan

utvikle og holde kurs i tariffrelaterte temaer sammen, hvor både arbeidsgivere og tillitsvalgte er målgruppe.

Trosopplæring i ny organisering

KA har i samarbeid med Bispemøtet og det enkelte bispedømmeråd utviklet et lederutviklingsseminar for kirkeverger og proster knyttet til trosopplæringsreformen. Opplegget ble utviklet høsten 2008 og har vært gjennomført i seks bispedømmer i 2009. Seminaret tematiserer felles utfordringer knyttet til implementering, organisering og ledelse av trosopplæringsarbeidet. Alle prostene og 2/3 av kirkevergene i de aktuelle bispedømmer har deltatt på seminarene.

Ved overgang fra forsøk til drift, har fellesrådene utfordret KA om bistand til å utvikle dokumenter i forbindelse med samarbeid over fellesråds-grensene, med tilhørende arbeidsavtaler/stillingsbeskrivelser for medarbeidere i trosopplæring. KA ser at man ikke har fulgt opp nødvendige endringer i sentralt regelverk som er tilpasset den nye situasjonen, noe som i en del tilfeller blir utfordringer for den lokale arbeidsgiver. I samarbeid med Kateketforeningen satte KA dette på dagsorden på en formiddagskonsultasjon 25. november, hvor både Kirkerådet, Bispemøtet og aktuelle utdanningsinstitusjoner var invitert.

Personalarbeid

KA registrerer at mange fellesråd har utfordringer innenfor personalarbeid. KA tilbyr å lede samlinger for å drive stabsutvikling, og det har vist seg at dette behovet er betydelig. 18 fellesråd/menigheter har gjennomført slike samlinger i 2009, med til sammen 247 deltakere. I tillegg har KA holdt et todagerskurs i personalledelse.

Bistand i tariff- og personalsaker

KA utfører også en utstrakt og kontinuerlig rådgivning både muntlig og skriftlig i tariff- og personalrelaterte spørsmål. I en del tilfeller deltar også rådgivere fra KA i møter lokalt som bistand for arbeidsgiver. Mange medlemmer kommer også til KA for å få hjelp til å løse tyngre personalsaker, hvor avvikling av arbeidsforhold er tema. De aller fleste av disse finner sin løsning uten at saken bringes inn for rettslig prøving. Med minnelige ordninger spares store menneskelige og økonomiske ressurser, og det er lettere for alle parter å komme seg videre.

Lederutvikling

Et stort kull deltakere på KAs lederutviklingsprogram fullførte programmet våren 2009. Programmet ble startet opp høsten 2008 og har blitt gjennomført med totalt tre samlinger. Det utarbeides prosjektoppgave mellom samlingene. Programmet gjennomføres i samarbeid med Diakonhjemmets høyskole. Dette gjør det mulig for deltakerne å avlegge eksamen etter endt program. En stor andel av kullet benyttet seg av muligheten for dette og fikk med seg 20 studiepoeng innenfor feltet "verdi-basert ledelse" enten på bachelor- eller masternivå.

OU-utvalgets satsninger

Det partssammensatte utvalget på KA-sektoren har i 2009 hatt fire møter for å styre bruken av de nasjonale OU-midlene som er regulert i tariffoppgjøret. Om lag to millioner kroner blir gjennom denne ordningen årlig stilt til disposisjon for partene sentralt til fellestiltak innenfor opplæring og organisasjonsutvikling.

OU-styret etablerte høsten 2008 et fagutvalg på det kirkemusikalske området (FUM) for å styrke den nasjonale innsats i forhold til etter- og videreutdanning for kirkemusikere. Fagutvalget debuterte med å arrangere fire høringsseminarer rundt om i landet der Kirkerådets forslag til ny gudstjenestemusikk ble presentert og diskutert. Høringsfristen for materialet gikk ut 1. desember 2009 og målsettingen var å gi kirkemusikerne anledning til felles drøftinger av materialet med sikte på arbeidet med lokale høringsuttalelser. Seminarene trakk fulle hus.

Som følge av prosesser i kjølvannet av Kirkerådets planlagte gudstjenestereform, ble det høsten 2009 gjennomført et fellesmøte mellom OU-styret og det sentrale etterutdanningsutvalget for prestene (SEU). Hensikten har vært å styrke samhandlingen mellom de to arbeidsgiverordninger omkring tverrfaglige etter- og videreutdanningstiltak. Arbeidet vil måtte følges videre opp i 2010.

OU-styret har i 2009 også ferdigstilt utviklingen av et kurskonsept for administrativt personell i saksbehandling, igangsatt utviklingen av et kurskonsept i konfliktforebygging og konflikthåndtering og fordelt stipend til staber og enkeltpersoner.

Etter en del år med lav gjennomføringsprosent på Kirketjenerskolen 2, ble pensum revidert og kursopplegg endret i 2009. Høsten 2009 ble det for første gang arrangert en samling for kirketjenere i hele Norge, og kurset fikk svært god deltakelse.

Bidra til demokratiutvikling i kirkelige og frivillige virksomheter

Demokratiet som satsningsområde 2009

KA har i flere år jobbet målrettet for å styrke det kirkelige demokrati. I 2007 fremla KA bl.a. et notat i møte med statsråd Trond Giske med forslag om å gjøre demokratiutvikling til et satsningsområde for statsbudsjettets kirkekapittel i 2008. I ettertid er det lov å tenke at forslaget som ble fremmet fra KA, kan ha vært en del av bakteppet for demokratireformen av Den norske kirke. Reformen inngikk som kjent i det tverrpolitiske forlik inngått på Stortinget i april 2008 og medførte at det i revidert nasjonalbudsjettet i 2009 ble bevilget mellom 70 og 80 millioner kroner til demokratiformål i Den norske kirke.

Da KA valgte å fremheve demokratiutvikling, henger det sammen med KAs mangeårige erfaring som medlemsorganisasjon for alle landets lokalkirkelige styringsorganer. Nåværende kirkeordning har etablert det formelle grunnlag for det lokale kirkedemokrati. De mange tusen kirkemedlemmer som påtar seg kirkelige verv i lokalkirken utgjør substansen i det lokale kirkedemokrati. Styringserfaringer fra hele landet, tilflyter KA som medlemsorganisasjon både gjennom løpende rådgivning over telefon, utallige kursdøgn som gjennomføres i løpet av året og gjennom signaler og synspunkter fremmet gjennom KAs formelle styringsstruktur. Både sunnhets- og sykdomstegn blir på denne måten fortløpende kanalisert inn til KA. På bakgrunn av dette helhetsbildet er det grunn til å glede seg over et skjerpet fokus på demokrati i Den norske kirke i 2009.

Kirkevalget i september

Ansvar for gjennomføring av de kirkelige valg ligger til kirkelige organer lokalt, regionalt og nasjonalt (fortrinnsvis menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkeråd). Som følge av de nye standarder som ble innført i forbindelse med kirkevalget 2009, ble også de kirkelige fellesråd langt sterkere involvert enn tidligere selv om fellesrådene

formelt ikke har ansvar for valg gjennomføringen lokalt.

KA mottok i løpet av året henvendelser fra fellesråd over hele landet knyttet til manglende utgiftsdekning for de merutgifter som det nye valgsystemet har medført. De statlige tilleggsbevilgninger har ikke vært tilstrekkelige og en allerede anstrengt lokal kirkeøkonomi har måttet hente disse ressursene fra det ordinære driftsbudsjett. Det er erkjent fra nasjonalkirkelig hold at uten kirkevergenes ubetalte arbeidsinnsats, ville valgene mange steder ikke ha latt seg tilfredsstillende gjennomføre. KA har formidlet disse erfaringer til kirkelige myndigheter og vil følge opp saken i 2010 med sikte på en forbedring av ordningen for valget i 2011.

Opplæring av nye rådsmedlemmer

KAs hovedsatsning i demokratibyggingen har i 2009 vært på opplæringssiden. Målgruppen er primært nyvalgte medlemmer av kirkelige fellesråd, samt av menighetsråd i kommuner med ett sogn som også ivaretar forpliktelser i medhold av kirkeovens § 14. Av hovedsatsninger i 2009 kan nevnes etablering av en ny nettside for folkevalgte som del av KAs hjemmeside (www.ka.no). Økt bruk av nettet i befolkningen som helhet, representerer et gode i forhold til opplæring av rådsmedlemmer som er geografisk spredt ut over hele landet. Nettsiden var operativ 1. desember 2009 og vil bli videreutviklet.

I samarbeid med Kirkerådet er det som tidligere utarbeidet en Håndbok for rådsmedlemmer. Nytt av året er at det er laget en felles håndbok for medlemmer av menighetsråd og fellesråd – og ikke som tidligere – to ulike håndbøker. Tilbakemeldingen på dette er entydig positiv og det er stor etterspørsel etter boka. Arbeidet med å utgi supplerende skriftlige temahefter (folkevalgtbibliotek) er påbegynt og vil bli realisert i 2010.

Mye ressurser gikk til å gjennomføre en landsdekkende opplæringsrunde på til sammen ca 80 kurs. Kursledere er tilsatte i KAs sekretariat

supplert med kursledere rekruttert fra kirkevergemiljøet. På disse kursene settes nye og gamle rådsmedlemmer på skolebenken og får innføring i kirkens demokratiske styringssystem

og lokalkirkens viktigste ansvarsområder. Ca 25 av kursene ble gjennomført i november og desember 2009 med til sammen 600 kursdeltakere, fortrinns-

vis fra kommuner med ett sogn. De resterende kurs skal avvikles i januar og februar 2010. Det har vært noe ujevn oppslutning om kursene og noen få er avlyst. Det gis samtidig svært gode deltakertilbakemeldinger på kursene.

Opplæringen har med varierende hell vært forsøkt koordinert med det enkelte bispedømmeråds opplæring av nye menighetsråd. Det er besluttet å gjennomføre en felles evaluering av KAs og bispedømmenes opplæringsvirksomhet våren 2010 for bl.a å lete etter enda bedre koordineringsmekanismer og et best mulig opplærings tilbud.

Det ble i 2009 også arrangert en nettverksamling for ledere av kirkelige fellesråd i landets 25

største kommuner. Strategier for økt opplæring av og nettverskbygging mellom rådsledere er under vurdering for eventuell bredere satsning i 2010.

Bidra til bedre rammebetingelser for kirkelige virksomheter

Økt innsats for istandsetting og vedlikehold av kirkebygg

KA har vært en pådriver for styrket vedlikeholds-innsats på kirkebyggene. Gjennom dokumentasjon og faglig arbeid har vi søkt å sette fokus på omfang og konsekvenser av et stort vedlikeholdsetterslep. Vi erfarer at mange fellesråd nå opplever økende vilje i kommunene til å prioritere istandsetting og vedlikehold av kirkebygningene. KA har samtidig arbeidet for statlige ordninger som kan stimulere kommunene til økt innsats. Den viktigste ordningen på dette området er den statlige rentekompensasjonsordningen for kirkebygg. Ordningen innebærer at kommune og fellesråd selv må finansiere alle tiltak for istandsetting av kirker, men staten yter et tilskudd i etterkant som tilsvarende rentekostnaden for tiltaket. I statsbudsjettet for 2009 ble rammen for investeringer som kunne gi rentekompensasjon utvidet til 1,2 mrd.

Enebakk kirke

KA erfarte i 2009 at ordningen blir tatt i bruk og bidrar til økt innsats. Fra ordningen ble etablert i 2005, er det til nå gitt tilsagn om rentekompensasjon til vedlikeholdsprosjekter for om lag to milliarder kroner. Regnskapstall viser at kommunene i gjennomsnitt øker sin innsats på kirkebygg. Det er imidlertid store forskjeller mellom kommunene. De mindre fellesrådene, dvs. fellesråd i kommuner med mindre enn 5 000 innbyggere, har ansvar for nesten 40 % av kirkebyggene. Disse fellesrådene har imidlertid bare fått tilsagn om ca 11 % av midlene avsatt til rentekompensasjon. Også andre økono-

miske indikatorer viser at de mindre fellesrådene sliter økonomisk, selv om den lokale kirke i gjennomsnitt har opplevd en forsiktig positiv utvikling de siste fire årene.

Med unntak av rentekompensasjonsordningen har staten bygget ned sine direkte økonomiske tilskuddsordninger til fellesrådene. Den lokale kirke er derfor i enda større grad blitt avhengige av de kommunale bevilgningene. KA har på denne bakgrunn styrket innsatsen innenfor områder som omhandler forholdet kommune - kirke og kirkebyggforvaltning. Det er avgjørende å kunne tilby individuell medlemsrådgivning som både har god kjennskap til kirkelovgivning, kommunenes rammebetingelser og de særlige utfordringene knyttet til forvaltning av kirkebygg.

Samarbeid med Private barnehagers landsforbund

KA inngikk høsten 2008 en samarbeidsavtale med Private barnehagers landsforbund (PBL) som innebærer at KAs barnehagemedlemmer tilbys gratis medlemskap i PBLs interessevirksomhet. Medlemskapet i KAs arbeidsgivervirksomhet består som før. Vi har i 2009 erfart at denne samarbeidsmodell bruker ressursene i begge organisasjonene på en bedre måte, samtidig som barnehagene vil få et utvidet medlemstilbud. I 2009 er det bl.a. samarbeidet med PBL om gjennomføring av HMS-kurs for barnehagesektoren.

Frivillig virksomhet

KA er med i samarbeidsorganisasjonen Frivillighet Norge for å bidra til bedre rammebetingelser for frivillig virksomhet. Det mest sentrale kravet fra denne organisasjonen har vært å gi frivillig virksomhet fritak for merverdiavgift. Regelverket på dette området innebærer i praksis at frivillig virksomhet må betale moms på en stor andel innkjøpte varer og tjenester. Regjeringen varslet i juni 2009 at det fra 2010 skal etableres en ny ordning for merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner. Fra de frivillige organisasjonene har det vært tilfredshet over at det nå vil bli etablert en ordning på området, men det er misnøye med ressursinnsatsen og innfasingen av kompensasjonsordningen.

Effektivisere og kvalitetssikre ressursforvaltningen hos medlemmene

Gode resultat fra FOU-satsningen

KA har siden 2001 hatt fokus på behovet for lokalt forsøks- og utviklingsarbeid. Etter at lovhjemmelen for alternativ organisering av soknets virksomhet kom på plass dette året, har en rekke menighetsråd

og fellesråd over hele landet prøvd ut nye styringsmodeller. De siste årene har dette arbeidet vært særlig innrettet mot forsøk med interkommunale kirkelige fellesråd og forsøk med vertsfellessråd.

Erfaringene ved utgangen av 2009 er at disse nye samarbeidsmodellene ser ut til å vise seg bærekraftige. Interkommunale fellesråd er prøvd ut flere steder med overveiende gode resultater. Vertsfellessråd er det foreløpig få erfaringer med, men så langt ser det ut til å fungere til stor tilfredshet for Værøy og Røst som har inngått avtale med Bodø kirkelige fellesråd om å være vertsfellessråd på viktige områder. Begge modeller har derfor vist seg interessante for videre utprøving og vurdering i forbindelse med fremtidig kirkeordning.

Systemer for kvalitetssikring av kirkelig sektor

2009 har representert et gjennombrudd for KAs mangeårige utviklingsprosjekt på kvalitetssikringsområdet. Under logoen "Stadig bedre" har det siden tidlig på 2000-tallet vært utviklet systemer for kvalitetssikring av kirkens trosopplæringsarbeid. Ca 60 lokalmenigheter bruker systemet i dag og det er i 2009 utviklet et lignende system for menighetenes diakonale arbeid. Dette er nå under utprøving i 15 menigheter. Det har vært utvist interesse for KAs kvalitetssystem både ifra MF, IKO og Kirkerådet og det er i løpet av året inngått samarbeidsavtaler mellom KA og alle disse tre instanser. Formålet med

samarbeidsavtalene er å sikre samarbeid og felles ressursutnyttelse på sentralt nivå om fag- og systemutviklingen på dette området. Kvalitetssystemet Stadig bedre er fortsatt eid av KA og arbeidet med dette er fra og med 2010 integrert inn i ordinær drift.

IKT-utfordringer på kirkelig sektor

IKT (Informasjons- og kommunikasjonsteknologi) har blitt et selvsagt verktøy i mange arbeidsprosesser i kirken. Kompleksiteten og den lokale selvstendigheten har vært faktorer som har bidratt til at det har vært få sentrale løsninger på dette feltet. De løsningene om brukes i menighetsråd og fellesråd er oftest basert på lokale innkjøp og ulike leverandører. I økende grad erkjenner vi nå at dette ikke alltid gir en tilfredsstillende løsning. Felles kirkelige løsninger vil ofte kunne gi lavere kostnader og bedre tilpasninger til kirkelige behov. Det vil også kunne gi bedre grunnlag for samhandling og bedre utnyttelse av informasjon og innsamlede data.

KAs kirkebyggdatabase er et eksempel på at vi har etablert en felles IKT-løsning for alle lokale kirkebyggforvaltere. I tillegg brukes den av bispedømmeråd og andre statlige instanser. KA tror det vil være hensiktsmessig å etablere flere slike fellesløsninger som tilbud for den lokale kirkeforvaltning. Forutsetningen vil være at det bl.a. tas tilstrekkelig hensyn til de lokalkirkelige behov og økonomiske ressurser. Utfordringene på dette feltet var bakgrunnen for at KA i 2009 deltok i et felles kirkelig utredningsarbeid om utvikling av en IKT-strategi for Den norske kirke. Strategigruppa la fram sin rapport i mai 2009, og denne er bl.a. behandlet i KAs styre. Høsten 2009 ble det besluttet å etablere et prosjektarbeid der Kirkerådet og KA sammen utgjør eierstyret.

Brann- og innbruddsikring

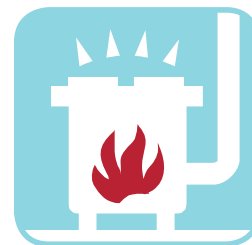
KA har over flere år mottatt stats-tilskudd til forebyggende arbeid mot brann og tyveri. Dette har gitt grunnlag for utvikling av håndbøker, veiledninger, kurs og andre forebyggende tiltak. I tillegg har innsatsen bidratt til å utvikle vår egen fagkompetanse på feltet, og vi har samlet inn mye dokumentasjon om tilstanden i kirkene. Tyveri av et meget verdifullt maleri fra Larvik kirke i mars 2009 og brannen i Våler kirke i mai 2009 bidro til økende fokus på brann- og innbruddssikring av kirkebygg. I tillegg til rådgivningsarbeid for de fellesråd som var rammet medførte begge disse hendelsene at KA fikk stor pågang fra media i forhold til sikringen av kirkebyggene. Det er krevende med en slik medieoppmerksomhet på bakgrunn av dramatiske hendelser hos noen av våre medlemmer. Samtidig gir de mulighet til å formidle viktige utfordringer til å arbeide med forebyggende tiltak for å sikre de store verdiene som kirkene representerer.

Riksantikvaren mottok betydelige midler til brannsikring av kirker fra Regjeringens tiltakspakke for sysselsetting vinteren 2009. KA har i samarbeid med Riksantikvaren forvaltet om lag 20 millioner til brannsikring av kirker. Halvparten av midlene har gått til en tilskuddordning for montering av lynvern-anlegg i de eldste kirkene som ikke har slike anlegg. Resten av midlene har vi disponert til å del-finansiere en landsomfattende dokumentasjon og kontroll av brannsikkerheten i alle kirkebygg i Den norske kirke, til sammen 1 620 kirker. Forvaltning av såpass betydelige tilskuddsmidler på så kort varsel og med stramme tidsfrister har vært en stor utfordring for KA. Vi har likevel erfart at vi har hatt en organisasjon som har kompetanse og kapasitet til å påta seg så store prosjekter på en forsvarlig måte. Vi tror at arbeidet har gitt et betydelig bidrag for styrket brannsikkerhet i kirkebyggene. I tillegg har KA samlet inn en omfattende dokumentasjon om sikring og

andre vesentlige forhold i kirkebyggene. Dette materialet vil gi grunnlag for å vurdere hvilke området der det er størst behov for økt innsats for bedre kirkebyggforvaltning.

Oppvarming av kirkebygg

Lave energipriser og enkle oppvarmingssystemer har medført at det i de siste tiårene har vært vanlig å ha en jevnt høy temperatur i kirker - enten kirken var i bruk eller ikke. Denne praksisen er både unødig kostbar, sløser med energien og bidrar til uttørring og skader på inventar og kunst. KA har i flere år hatt en fagstilling innenfor feltet kirkeoppvarming og inneklima. I samarbeid med ulike faginstanser er det utarbeidet klare anbefalinger for en oppvarming av kirker som både gir gode forhold for kirkens brukere og som gir en lavere energibruk og et godt inneklima for inventarverdiene. I desember mottok alle fellesråd en håndbok om kirkeoppvarming der flere års erfaringer og faglig arbeid er samlet.

Forsvarlig økonomiforvaltning

KAs medlemmer forvalter årlig flere milliarder kroner i offentlige bevilgninger. Det stilles i økende grad krav til offentlige virksomheter om at det skjer en forsvarlig økonomiforvaltning både når det gjelder god styring, overholdelse av lover/regler og gode rutiner for regnskapsføring, kontroll og revisjon. Dette handler grunnleggende sett om at det er rutiner og kompetanse i kirkelig virksomhet som har tillit hos både medlemmer/brukere og hos bevilgende myndigheter. KA tilbyr både kurs, litteratur, veiledninger og individuell rådgiving som fokuserer på god økonomiforvaltning, og vi har i 2009 erfart økt etterspørsel og etter vår kompetanse på dette området. Det er bl.a. stort behov for rådgiving for gode rutiner og rollefordeling mellom kirke og kommune i gjennomføring av større kirkelige tiltak og prosjekter som er offentlig finansiert.

Videreutvikle organisasjons- og kommunikasjonsstrategier

Internett

Internett som kommunikasjonskanal fra KA til medlemmene, er styrket i 2009. Gjennom et tett samarbeid med designfirmaet

Making Waves og teknisk leverandør Kommunion, ble et komplett redesignet nettsted presentert i desember 2009. Adressen er fortsatt den samme. To prinsipielle forskjeller fra "gamle" ka.no, er at sidene i større grad enn før er ressursider og ikke bare nyhetsbasert. I tillegg gir åpningsvinduet to innganger, én til "Arbeidsliv og kirkelig virksomhet", beregnet på tilsatte ledere, og én til "Rådsarbeid" med stoff spesialdesignet for ledere og medlemmer av de kirkelige råd. Nyheter er fortsatt på plass, men med litt mindre dominerende plassering på førstesiden.

kirkebyggdatabasen.no

Dette er et nettbasert databaseverktøy for kirkebyggforvaltere på ulike nivåer. Med brukernavn og passord får man tilgang til informasjon om "sine" kirkebygg i databasen. Nettstedet har i 2009 gjennomgått en opprustning for å bli enda mer brukervennlig og intuitiv.

KA-forum

2009 var KA-forums 14. årgang. Bladet kom ut med tre nummer i 2009. Bladet sendes i to eksemplarer til hvert medlem, ett ment for kirkevergen og kontoret, ett ment for rådsleder. Selv om internett scorer høyt som kommunikasjonskanal, viser brukerundersøkelsen at KA-forum blir lest, og er et nødvendig supplement til informasjon via nettet.

Rundskriv

Det ble publisert 23 rundskriv i 2009. Rundskrivene legges på nettet og inneholder informasjon som KA anser å være særdeles viktig for medlemmene. Det handler om meldinger om tariffendringer, nye lover, tolking av regelverk m.m.

Ukentlig nyhetsbrev via e-post

Hver uke, primært på torsdager, sendes det et kort nyhetsbrev til medlemmene og andre, til sammen til vel 800 adresser. Nyhetsbrevet er kort informasjon med henvisning til utdypende informasjon på nettet. På ka.no/aktuelt kan hvem som helst melde seg og få tilsendt nyhetsbrev via epost. Samme sted finner man nå også et arkiv over nyhetsbrevene (Etablert fra 1. januar 2010).

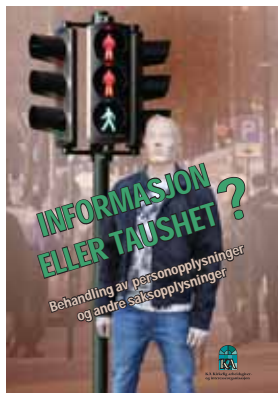
Media

Første halvdel av 2009 ble i hovedsak dominert av sikring av verdier i norske kirker, og KAs mobilisering av medlemmene i forbindelse med regjeringens til-takspakke. Foranledningen til sikringsoppslagene, var i stor grad tyveriet av et maleri av Lucas Cranach (1472-1553) i Larvik kirke, i starten av mars. Spørsmålet om sikring var allerede etablert som et satsingsområde før tyveriet fant sted, men tyveriet ga en anledning til å nå lenger ut med informasjonen.

Tiltaksmobiliseringen, der vi i løpet av kort tid kom opp med ferdig planlagte og godkjente lokale vedlikeholds- og rehabiliteringsprosjekt prissatt til over 3 milliarder kroner, ble også lagt merke til i media. Etter sommerferien var hovedsaken vår stevning av staten og behandlingen i Oslo tingrett, der KA vant. KA fikk også god medieomtale i forbindelse med adm. dir Frank Grimstads 60-årsdag.

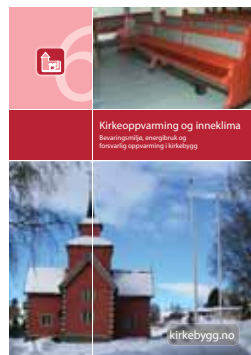

LITTERATUR UTGITT AV KA I 2009

Informasjon eller taushet?

Alle fellesråd plikter å sørge for at alle tilsatte, rådsmedlemmer og frivillige hjelpere, som får tilgang til taushetsbelagte opplysninger, blir gjort kjent med reglene om taushetsplikt. Heftet inneholder tilstrekkelig informasjon for å ivareta lovkrav, samt egen blankett for taushetserklæring.
Pris: 69.00

Kirkeoppvarming og inneklima

Håndbok om bevaringsmiljø, energibruk og forsvarlig oppvarming i kirkebygg. Ett eks er sendt gratis til hvert fellesråd.
Pris for ekstraeks: 150.00

Hefte om arbeidsmiljø

I heftet «Sett trivsel på dagsorden» har KA satt fokus på arbeidet med det psykososiale arbeidsmiljøet på den kirkelige arbeidsplassen. Heftet er utviklet i samråd med arbeidstakerorganisasjonene og KKD. KA har bekostet produksjonen, og heftet er distribuert til alle fellesråd/kirkeverger, bispedømmekontorer og proster.

Sentrale særavtaler 2009 - 2010

Hefte med alle sentrale særavtaler for KAs tariffområde for perioden 1. januar 2009 - 31. desember 2010.
Pris: 95.00

Kirkeplanleggeren 2010

Kommende års kirkeplanlegger fra KA ble trykket i oktober, men dessverre med en feil. Korrigert utgave er klar i midten av desember. Anbefales for kirketilsatte og nye rådsmedlemmer.
Pris: 190.00

Kompetansekartlegger for gravferdssektoren

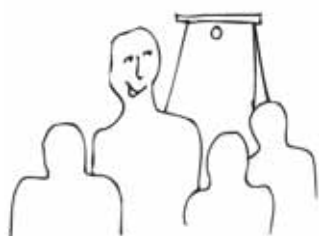
Revidert utgave 2009. Heftet inneholder Kompetansekartlegger for gravferdssektoren. Det partssammensatte OU-styret i KA-området står bak utgivelsen og oppfordrer gravferdsforvaltningene til å ta i bruk dette verktøyet bl.a. i utarbeidingen av kompetanseplaner. Heftet er gratis.

Lønns- og personalstatistikk 2008

Lønns- og personalstatistikk 2008 er for kirkelige arbeidstakere (ikke-statlige). Statistikken baserer seg på KAs register pr. 1. desember 2008.
Pris: 140.00

KURSVIRKSOMHETEN

2009 var et hektisk og godt kursår for KA. KA arrangerte totalt 100 kurs i 2009, dette er en dobling i antall kurs fra året før. Totalt deltok 2793 deltakere i 2009, noe som utgjør en økning på 115 % i forhold til året før. Dette tilsvarte 4177 kursdøgn.

“Sammen om å lede 2” for kirkeverger og proster startet i 2008, og fortsatte i 2009, og har snart vært holdt i alle bispedømmer. Tema for seminaret var lederutfordringer knyttet til trosopplæringsreformen i Den norske kirke. Dagskurset kompetansekartlegging, lønnspolitikk og lokale lønnsforhandlinger har vært holdt 9 steder i 2009, og har samlet arbeidsgivere og arbeidstakere. I samarbeid med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Riksantikvaren har KA høsten 2009 holdt 10 dagskurs og publisert et hefte om brannsikring av kirkebygg. KA avsluttet året med å starte kursrunden Grunnkurs for fellesråd og menighetsråd i kommuner med ett sokn, og holdt de 21 første kursene med nesten 600 deltakere i 2009. Denne kursrunden vil fortsette til februar 2010, og det vil bli holdt 80 kurs for folkevalgte.

I tillegg til kurs og konferanser KA har holdt, har KA bidratt til det faglige innholdet og administrasjon på en rekke arrangementer. Blant annet har KA administrert 33 Innføringskurs i nytt medlemsregister for Kirkerådet våren 2009, med 604 deltakere.

Kurs	Antall deltakere	Antall kursdøgn	Antall kurs/samlinger
Arbeidstid og arbeidsplanlegging	71	71	3
Arkivkurs	26	26	1
Dagskurs i brannsikring av kirkebygg ****	468	468	10
FOU-verksted	33	66	2
Grunnkurs for kirkeverger og daglig ledere i menighet	24	96	1
Grunnkurs for nye fellesråd og menighetsråd i kommuner med ett sokn	596	596	21
Høringsseminar for kirkemusikere	203	406	4
Innføringskurs i kirkeregnskap	18	18	1
Kirkebyggdatabasekurs	115	230	7
Kirketjenerskolen II - Kirketjeneren som ivaretaker	29	116	1
Kompetansekartlegging, lønnspolitikk og lokale lønnsforhandlinger	231	231	9
Kurs for kirkemusikere med ulik utdanning og bakgrunn	11	44	1
Kurs om frivillighet *****	27	81	1
Landskonferanse for kirkeverger *****	152	456	1
Lederutviklingsprogram	25	200	2
Offentlige anskaffelser	15	15	1
Personalledelse	19	38	1
Prosjektkurs	6	6	1
Regnskapsavslutning	34	34	1
Rådsledersamling	16	16	1
Sammen om å lede II	311	311	7
Stabsutvikling	247	384	18
Stadig bedre - Kvalitet i trosopplæringen	55	65	4
Storkommunekonferanse	61	61	1
Sum	2793*	4177**	100***

* Antall deltakere i 2008 var 1300 (2007:1659)

** Antall kursdøgn 2008 var 2835 (2007:3179)

*** Antall kurs i 2008 var 49 (2007:51)

**** Kurset ble arrangert i samarbeid med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Riksantikvaren

***** I samarbeid med Kateketforeningen

***** Norges Kirkevergelags konferanse, gjennomført i samarbeid med KA

ÅRSBERETNING 2009

KA er en selvstendig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for virksomheter med kirkelig forankring. KA har som formål å ivareta medlemmenes felles interesser og yte dem service i deres virksomhet. Virksomheten drives i Kirkens Hus, 7. etg., Rådhusgt. 1-3 i Oslo. KA hadde 548 medlemmer pr. 31.12.2009, hvorav 426 var kirkelige fellesråd eller menighetsråd i kommuner med ett sogn, 80 menighetsråd, 9 organisasjonsmedlemmer, 20 menigheter uten arbeidsgiveransvar, samt alle elleve bispedømmerådene.

KAs øverste organ, Landsrådet, vedtok året før en rullerende strategiplan for perioden 2009-2012 med følgende hovedmål:

- Hjelp medlemmene til å bli ansvarlige og dyktige arbeidsgivere
- Bidra til demokratiutvikling i kirkelige og frivillige virksomheter
- Bidra til bedre rammebetingelser for kirkelige virksomheter
- Effektivisere og kvalitetssikre ressursforvaltningen hos medlemmene
- Videreutvikle organisasjons- og kommunikasjonsstrategier

Disse målene ble i 2009 fulgt opp i virksomhetsplanen. Styret anser oppfølgingen som god, og virksomheten har gitt positive resultater for KA. Det kan bl.a. nevnes følgende:

KA gjennomførte forhandlingene om revisjon av de sentrale særavtalene 6. januar og kom til enighet om et anbefalt forhandlingsresultat. Nye avtaler gjelder fra 01.01.2009 – 31.12.2010. Fokuset for partene var særlig å få regulert arbeidstidsordninger ved leiropphold.

KA gjennomførte forhandlinger om annet avtaleår av Hovedtariffavtalen 22. juni og kom fram til et anbefalt forslag som ble godkjent av alle parter.

KA fornyet avtalen med Kopinor på vegne av Den norske kirke 2. mars 2009. Avtalen gjelder for perioden 01.01.2009 - 31.12.2012. Avtalen er i hovedsak en videreføring av tidligere avtale, men det er gjort enkelte endringer, bl.a. i forhold til digital kopiering.

KA forvaltet høsten 2009 om lag 20 millioner kroner på vegne av Riksantikvaren for å tilstandsvurdere kirkebygg, samt for å etablere lynvern i utvalgte kirkebygg.

Som en del av Den norske kirkes demokratisering har KA forvaltet midler til opplæring av valgte medlemmer i menighetsråd og fellesråd. Som et ledd i dette arbeidet ble KAs nettsider oppgradert til å inneholde ressursstoff for folkevalgte.

KA har ytt juridisk rådgivning i et vidt spekter, fra elementære oppklaringer om lov- og tariffbestemmelser, utviklingsrelaterte spørsmål knyttet til lønns- og personalpolitikk, til tyngre personalsaker som ofte har avvikling av arbeidsforhold som et av alternative utganger. KA har også gitt konkret rådgivning i saker som gjelder organisering av arbeidsgiveransvaret knyttet til trosopplæringsprosjekter, samt generell rådgivning innen kirkeøkonomi og kirkeforvaltning.

KA vant i 2009 første runde i saken mot staten ifbm tomtefesteinstruksen. Bakgrunnen var at KA den 2. desember 2008 stevnet staten til Oslo tingrett. Oslo tingrett behandlet saken 14.-17. september 2009. For retten var det sentrale spørsmålet om tomtefesteinstruksen er i strid med Grunnlovens § 106. Dommen falt 15.10.2009. Retten kom frem til at tomtefesteinstruksen har en så inngripende negativ virkning for økonomien i Opplysningsvesenets fond at den strider mot Grunnlovens § 106, og dermed ikke kunne vært gitt uten etter en eventuell endring av grunnloven. Retten fant at tomtefesteinstruksen var ugyldig når den pålegger Opplysningsvesenets fond å regulere festeavgifter og innløse festetomter på vilkår som angitt i instruksen. Staten tapte dermed saken og må betale KA sine saksomkostninger i søksmålet. Staten anket dommen.

KA avga i 2009 følgende høringsuttalelser:

- Høring om endringer i arbeidsmiljølovens bestemmelse om midlertidig ansettelse. Arbeids- og inkluderingsdepartementet
- Reform av kirkens gudstjenesteliv. Kirkerådet
- Merknader til deler av kapittel 12 i NOU 2009:1 Integritet og individ. Fornyingsdepartementet
- Papirinnlevering av kompensasjonsoppgave for merverdiavgift. Finansdepartementet
- Høring til Plan for trosopplæring i Den norske kirke. Kirkerådet

Økonomiske hovedlinjer

Regnskapet for 2009 viser at de samlede driftsinntekter har vært kr. 56.415.985. Driftskostnadene har vært kr. 55.894.164. Renteinntektene var kr. 262.224. Samlet har dette gitt KA et resultat etter finansinntekter på kr. 784.045 i 2009.

KA har ved utgangen av 2009 en opptjent egenkapital på kr. 4.104.105. Styret har over tid hatt fokus på å styrke KAs egenkapital som ved utgangen av 2002 var kr. 164 586. Den økonomiske situasjon er stabil. Regnskapsresultatet gir grunnlag for fortsatt drift.

Kontingentinntektene utgjør kr. 12.174.846 mill. Kontingentens andel av de samlede inntekter har de siste årene vært ca 30 %, og nærmere 50 % av driftsinntektene har vært bundne midler som KA får for å utføre oppgaver på vegne av andre/på oppdrag fra andre. Øvrige inntekter kommer i hovedsak fra salg av tjenester, salg av bøker og kursavgifter.

Pga. det ekstraordinære oppdraget i 2009 med å forvalte kr. 20 mill. på vegne av Riksantikvaren, har kontingenten dette året bare utgjort 22% av driftsinntektene, mens de bundne midlene har utgjort 68 %.

Ubenyttede tilskuddsmidler i 2009 blir ikke ført som driftsinntekt, men blir avsatt som gjeld pr. 31.12.2009.

Organisasjon, personal og miljø

Det har vært avholdt fem styremøter i 2009 og det ble behandlet 55 saker i løpet av året. Landsråd ble avholdt i april 2009.

KAs sekretariat var organisert i fire avdelinger;

administrasjon, forhandling, kompetanse og forvaltningspolitikk. Ved utgangen av 2009 hadde KA 32 personer ansatt med til sammen 25,6 årsverk. Av de 32 ansatte var 17 menn og 15 kvinner. Det er ansatt kvinner og menn i alle avdelinger.

Arbeidsmiljøet oppfattes som godt. Dette ble dokumentert gjennom en arbeidsmiljøundersøkelse i mai 2009 utført av det eksterne firmaet Great Place to Work® Institutes. Hovedkonklusjonen var at arbeidsmiljøet i KA gjennomgående er positivt og at 96 % av de ansatte føler at KA er et hyggelig sted å arbeide. En viktig utfordring er dog at de ansatte føler at informasjon om viktige emner og endringer kunne vært bedre. For øvrig noteres det at de fysiske arbeidsforholdene tilfredsstillende krav til tidsmessig arbeidsmiljø og inneklima. KA har elektronisk internkontrollsystem, elektronisk registrering av sykefravær og godt ergonomisk utstyr.

KAs sekretariat følger videre de miljømessige systemer som er ibruk i Kirkens Hus. Dette betyr bl.a. kildesortering av papp, papir og restavfall. I tillegg er KA miljøsertifisert som Miljøfyrtårn og oppfyller bransjekravene til produksjon, drift og arbeidsmiljø. Sertifiseringen inneholder strenge krav til avfallshåndtering, energibruk, innkjøp og transport. KA har bl.a. redusert papirforbruket med 20 % siden 2007.

KA har ikke hatt arbeidsrelaterte skader eller ulykker i 2009. Sykefraværet var på 6,9 %. Årsaken til det høye sykefraværet var en langtidssykemeldt ansatt. Korrigert for denne sykemeldingen var sykefraværet 2,6 %. (Sykefraværet i 2008 var 2,8%).

Oslo, 3. mars 2010

Knut Andresen
nestleder

Marit Tingelstad
styremedlem

Hans Kristian Hogsnes
styremedlem

Ingeborg Nordlund
styremedlem

Robert Wright
styremedlem

Frode Wigum
styremedlem

Frank Grimstad
Adm.dir.

Benita Christensen
Styreleder

ÅRSREGNSKAP 2009

RESULTATREGNSKAP 2009

	Note	REGNSKAP 2009	Rev. BUDSJETT 2009	REGNSKAP 2008
Driftsinntekter		17 949 425	17 698 000	16 021 972
Tilskudd / bundne midler	6	38 466 560	44 643 000	18 432 857
Sum driftsinntekter		56 415 985	62 341 000	34 454 829
Varekostnader		3 849 784	3 546 000	2 475 038
Lønnskostnader m.m.	4,5	17 022 435	19 224 000	16 771 013
Avskrivninger	1	249 614	250 000	544 039
Andre driftskostnader	5,8	34 772 331	39 171 000	15 716 654
Sum driftskostnader		55 894 164	62 191 000	35 506 744
DRIFTSRESULTAT		521 821	150 000	-1 051 915
Renteinntekter		262 224	350 000	749 397
ÅRETS RESULTAT		784 045	500 000	-302 518
Avsatt til bundne fond		-5 000		-15 000
Avsatt til annen egenkapital		-779 045	-500 000	317 518
Overført fra bundne fond				
SUM OVERFØRINGER		-784 045	-500 000	302 518

BALANSEREGNSKAP 2009

EIENDELER	Note	31.12.2009	31.12.2008
Anleggsmidler			
Inventar og utstyr	1	433 103	354 616
Sum varige driftsmidler		433 103	354 616
Investering i aksjer	7	1 868 202	1 868 202
Sum anleggsmidler		2 301 305	2 222 818
Omløpsmidler			
Lager av varer		71 202	98 766
Fordringer			
Kundefordringer		573 584	633 170
Andre fordringer		710 127	375 314
Sum fordringer	2	1 283 711	1 008 484
Bankinnskudd, kontanter og lign.		18 293 798	12 124 841
Sum omløpsmidler		19 648 710	13 232 091
SUM EIENDELER		21 950 016	15 454 909
EGENKAPITAL OG GJELD		31.12.2009	31.12.2008
Egenkapital			
NKVL fond		313 413	308 413
Opptjent egenkapital		4 104 105	3 325 062
Sum egenkapital	3	4 417 518	3 633 475
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Offentlige tilskudd	6	4 819 678	5 247 589
EVU-midler	6	1 216 895	939 193
Leverandørgjeld		8 268 499	2 359 092
Skyldig offentlige avgifter		1 199 373	1 275 162
Annen kortsiktig gjeld		2 028 054	2 000 398
Sum kortsiktig gjeld		17 532 498	11 821 434
Sum gjeld		17 532 498	11 821 434
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		21 950 016	15 454 909

Knut Andresen

Knut Andresen
nestleder

Marit Tingelstad

Marit Tingelstad
styremedlem

Hans Kristian Hogsnes

Hans Kristian Hogsnes
styremedlem

Ingeborg Nordlund

Ingeborg Nordlund
styremedlem

Robert Wright

Robert Wright
styremedlem

Frode Wigum

Frode Wigum
styremedlem

Frank Grimstad

Frank Grimstad
Adm.dir.

Benita Christensen

Benita Christensen
Styreleder

REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

A) Driftsinntekter

Salg av varer inntektsføres ved levering. Tjenester inntektsføres når tjenesten er utført. Langvarige kontrakter inntektsføres løpende.

B) Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balanse dagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt verdi.

C) Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid. Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

D) Varer

Beholdningen består av bøker og veiledningshefter som er produsert av KA. Varene er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi.

E) Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

F) Offentlige overføringer/tilskudd

KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon har i 2009 fått en del ulike overføringer/tilskudd fra kirke departementet, riksantikvaren og kirkerådet for å ivareta nærmere fastsatte arbeidsoppgaver. Disse tilskuddene resultatføres i takt med fremdriften i prosjektet. Ubenyttede tilskudd blir balanseført som gjeld.

G) Pensjonsforpliktelser

Pensjonsordninger finansiert via sikrede ordninger er ikke balanseført. Pensjonspremien anses i disse tilfeller som pensjonskostnad og klassifiseres sammen med lønnskostnader.

NOTER

Note 1

Anleggsmidler (alle talli 1000)

TYPE ANLEGGSMIDDEL	Datautstyr	Inventar	Totalt
Anskaffelseskost 1.1.	3 517	619	4136
Tilgang	306	22	328
Avgang			
Anskaffelseskost 31.12	3 823	641	4 464
Akkumulerte avskrivninger 31.12	-3 413	-618	-4 031
Bokført verdi pr. 31.12.2009	410	23	433
Årets avskrivninger	219	31	250

Anleggsmidlene følger en lineær avskrivningsplan på 3 år.

Note 2

Fordringer og gjeld

KA har ingen fordringer som forfaller senere enn et år etter regnskapsårets slutt. Det er heller ingen gjeld som forfaller etter 2015. Eiendelene er ikke beheftet med pant.

Note 3

Egenkapital (alle talli 1000)

	NKVL-fond	Annen egenkapital	Sum
Inngående balanse	308	3 325	3 633
Årets resultat	5	779	784
Egenkapital 31.12	313	4 104	4 417

Note 4

Lønnskostnader (alle talli 1000)

LØNSKOSTNADER	2009	2008
Lønn	13 046	12 493
Arbeidsgiveravgift	2 070	2 048
Pensjonskostnader	1 547	1 769
Andre lønnsrelaterte ytelser	359	461
Sum	17 022	16 771

Gjennomsnittlig antall ansatte har i løpet av 2009 vært 30 stk. til sammen 24 årsverk. KA kommer inn under regelverket for obligatorisk tjenestepensjon. Det er tegnet pensjonsforsikring for alle ansatte i Kommunal landspensjonskasse. KAs andel av KLPs oppsamlede egenkapitaltilskudd er kr. 348 (alle tall i hele tusen)

Note 5

Ytelser/godtgjørelser til daglig leder, styre og revisor (alle tall i 1000)

PERSONER	2009	2008
Daglig leder	840	769
Styre	60	70
Revisor, revisjon	78	77
Revisor, rådgivning	13	5
Sum	991	921

Note 6

Tilskudd /bundne midler (alle tall i hele tusen)

PROSJEKT	Mottatte midler 2009	Mottatt før 2009 ikke benyttet	Benyttet/ inntektsført 2009	Avsatt som gjeld 31.12.2009
Kapellprosjekt	-355	-1	-225	-131
FOU-midler fra KR og KKD	-1 700	-167	-1 555	-312
Kompetansemillion	-1 000	-161	-973	-188
Demokratimidler	-728	-	-728	-
Kateketmidler inkl. kval.prosj.	-1 900	-802	-2 459	-243
Avsetning kirkebygg	-9 225	-	-7 169	-2 056
Kirkebyggdatabase inkl. orgel-prosj.	-	-299	-299	-
Forsikringsordninger, avd. 10	-358	-94	-452	-
Digikop	-	-494	-494	-
Sikringstiltak, avd. 11	-	-2 741	-2 741	-
Energiøkonomisering	-	-339	-339	-
Kirkekontroll + lynvern	-20 000	-	-18 234	-1 766
Div. tiltak	-1 000	-149	-1 026	-124
Arbeidsrettssaker	0	-250	-250	0
Sum tilskudd	-36 266	-5 247	-36 694	-4 820
OU-midler, inkl. kirketjener-skolen	-2 050	-939	-1 772	-1 217
Sum bundne midler	-38 316	-6 186	-38 466	-6 037

Tilskudd /bundne midler inntektsføres i den grad de benyttes i regnskapsåret. Ubenyttede midler settes som gjeld i balansen.

Regnskapsprinsippet medfører at alle tilskuddsmidler bare blir inntektsført en gang, dvs. i det regnskapsåret de blir benyttet.

Note 7

Fordringer og gjeld

KA har i 2009 de samme aksjene i KNIF Trygghet Forsikring som i 2008. Det er ikke tatt ut utbytte i 2009. Verdien ved utgangen av 2009 er vurdert til å være som 31.12.2008.

Note 8

Fordringer og gjeld

KA gikk i 2008 til sak mot staten vedr. endring i Lov om Opplysningsvesenets fond § 5. I 2008 påløp kr. 316.256 i sakskostnader. Våren 2009 vant KA i tingretten og ble tilkjent dekning av saksomkostninger. Staten anket imidlertid saken som vil gå direkte til Høyesterett. Behandlingen er berammet til april 2010. Det påløp i 2009 kr. 1.437.142 i saksomkostninger. Styret i Opplysningsvesenets fond fattet i november 2009 vedtak om at de ønsket å bidra med finansiering i den videre retts saken. Direktør og styreleder fikk fullmakt til å treffe beslutninger i saken. Foreløpig er ikke dette vedtaket videre konkretisert.

Stiansen & Co AS

Statsautoriserte revisorer

Til landsrådet

KA Kirkelig arbeidsgiver - og interesseorganisasjon

Svein-Erik Stiansen
Oddvar Mella
Per Heyerdahl Arnoldsen
Pål Stiansen
Medlemmer av
Den norske Revisorforening
Revisor-/Foretaksnr. 962 990 746
Besøksadr.: Fekjan 15 – Nesbru
Postadr.: Postboks 174, N-1378 Nesbru

REVISJONSBERETNING FOR 2009

Vi har revidert årsregnskapet for KA Kirkelig arbeidsgiver - og interesseorganisasjon for regnskapsåret 2009, som viser et overskudd på kr 784 045. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av organisasjonen styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av organisasjonen formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av organisasjonen økonomiske stilling 31. desember 2009 og av resultatet i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Nesbru, 03. mars 2010

Stiansen & Co AS

Oddvar Mella
statsautorisert revisor

Tlf. kontor: +47-66 84 88 40
Telefax: +47-66 98 14 60

Bankgiro: 6219.05.90432
E-mail: scoas@stiansen.no
www.stiansen.no